

TAUSTTEAVE

Muusikavaldkonna esindajad kutsuvad valitsust üles eraldama muusikasektorile minimaalselt 8 miljonit eurot kriisiabi, vähendama kontserdipiletite käibemaksu vähemalt ajutiselt majutusasutustega samale tasemele (9%-le) ning leidma loomemajanduse ja kultuuri pikemaajaliseks taastumiseks vahendeid 2021–2027 Euroopa struktuurivahendite fondist ning Õiglase Ülemineku Fondist.

Välja pakutud meetmed mõjutavad otseselt järgmisi sihtrühmi:

- Loovisikud ja loomingulised kollektiivid (esitajad ja autorid, sh interpreetid, heliloojad, produtsendid jt)
- Muusikaettevõtted (kontsertide ja festivalide korraldajad, kontserdipaigad, agentuurid, *management*'id, plaadifirmad)
- Tugiteenuste osutajad (kontserdipaiga haldajad, produktsiooniteenused, piletimüügisüsteemid, heli- ja valgusteenused, helistuudiod)

Peame oluliseks, et kriisimeetmetest oleks tuge **valdkonnas tegutsevatele professionaalsetele korraldajatele**, kes on panustanud järjepidevalt nii Eesti muusikakultuuri edendamisse kui ka muusikaekspordis. Professionaalsust on võimalik kirjeldada nii tegutsemise kestuse ja regulaarsuse, müüdud piletite, korraldatavate ürituste ja küllastajate arvu, maksukäitumine ning regionaalsuse või rahvusvaheline mõõtme alusel.

Vabariigi Valitsus on sõnastanud strateegilised suunad kultuurivaldkonnas, sh kultuuriürituste keskkonnajalajälje vähendamine, kultuuri kättesaadavuse tõstmine digiplatvormidel ja kultuurikiirendi loomine. **Professionaalsed muusikaettevõtjad on kõigis sihtides valitsusele headeks partneriteks, tuletades meelde, et neid on võimalik saavutada üksnes koostöös toimiva sektoriga.** Selleks tuleb täna kindlustada valdkonnas tegutsevate ettevõtete, organisatsioonide, loovisikute ja tugiteenuste osutajate majanduslik jätkusuutlikkus.

Kuigi 2020. aasta suvi pakkus muusikavaldkonnale küll mingil määral leevendust, kui kogu piletimüük langes 2019. aastaga võrreldes vaid 50%, siis paraku ei aidanud see erilisel määral ära hoida muusikaettevõtluse sattumist pankrotiohtu. Ka kõige positiivsemad prognoosid näitavad, et heal juhul langeb muusikaettevõtluse kogutulu tänavu samas mahus kui mullu, kuid ka positiivsemate stsenaariumide puhul on keeruline muusikaettevõtlust taaskäivitada, sest juba praeguseks hetkeks on ettevõtted oma varud ammendanud. Eriti keeruline on jätkata olukorras, kus tegevus on justkui lubatud, kuid on ilma toetusteta muutunud võimatuks.

Kontserdikorralduse riskifondid on loomisel juba näiteks Norras, Saksamaal ja Austrias. Festivalid on juba teist aastat tegutsenud olukorras, kus korralduskulu on ette tehtud (honorarid, turunduskulu, vahendustasu piletimüügivõrkudele jm), kuid piletitulu pole olnud võimalik teenida. 2020. aastal leevendas olukorda kultuuriministeriumi kaudu suunatud toetus, kuid et festivalid on hakanud tegema kulutusi tänavuseks aastaks, siis on tekkinud

uued kohustused, mille eest neid ei tohiks üksi vastutavaks jätta. Kindlustunde loomine võimaldaks julgelt planeerida ning tagada sektori avanedes kiire raharinglus.

Muusikavaldkonna loovisikute seas on palju vabakutselisi, näitena on Eesti Esitajate Liit tunnustatud loomeliitudest suurim, kuhu kuulub üle 1500 liikme, lisaks esindab Eesti Interpreetide Liit üle 300 ja Eesti Heliloojate Liit üle 100 loovisiku. 2020. aastal eraldati riigieelarvest loomeliitudele loometoetuste maksmiseks 1,4 miljonit eurot ja lisaelarvega täiendavalt 4,2 miljonit eurot. Lisaelarvega eraldatud toetuse saajatest 54% olid loomeliitude liikmed, ülejäänud loomeliitudesse mittekuuluvad vabakutselised loovisikud. Valdkondlikult jagunes kriisiabist 26% kunstivaldkonna, 24% helikunsti, 20% etenduskunsti ning 30% veel viie eri valdkonna vabakutselistele. **Muusikavaldkonna loometoetusteks suunati 2020. aastal kokku ligi 1,5 miljonit eurot.** Lisaelarvega eraldatud toetuse vahendid lõppesid kultuuriministeriumil 23.09.2020, vajadus täiendava rahastuse osas oli oluliselt suurem.

2021. aastaks eraldati riigieelarvest helikunsti valdkonnas tegutsevatele loomeliitudele 522 000 eurot. Arvestades loometoetuse saajate ja loometoetust vajavate isikute hulka, on riigieelarvest eraldatud vahendid ebapiisavad. Tavaolukorras on loomeliidu vahenditest võimalik loometoetust maksta kuni 5%-le loomeliidu liikmetest. Olukorras, kus kogu muusika valdkonda on tabanud erakorraline kriis, on vajadus täiendavate loometoetuste maksmiseks vähemalt 2020. aastaga võrreldavas mahus. Hinnanguliselt on lisatoetuse täiendav vajadus muusika valdkonna loomeliitudel (Eesti Esitajate Liit, Eesti Heliloojate Liit, Eesti Interpreetide Liit) 1 miljon eurot.

Euroopa Parlament on nõudnud koroonakriisi ajal kultuuri sihipärasest toetamisest. Kõige muu hulgas 17.09.2020 vastu võetud resolutsioonis rõhutas Euroopa Parlament, et rahaline toetus peab tulema osalt liikmesriikide eelarvest ja osalt ELi vahenditest. Parlamendile tegi muret, et Euroopa majanduse taastekavas ei ole ette nähtud kindlat summat kultuuri- ja loomesektori otseseks toetamiseks. Seetõttu kutsuti komisjoni ja liikmesriike üles eraldama vähemalt 2% taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendist (RRFist) kultuuriasutuste toetamiseks vastavalt nende vajadustele. Lisaks on sellele tähelepanu juhtinud Eesti loomeliidud. Seda soovitus on Eesti ignoreerinud ning planeerinud loomemajandusele ja kultuurile RRFist vahendeid ebapiisavas mahus. Ühtlasi ei ole me teadlikud, et kultuur ja loomemajandus oleks esindatud REACT-EU taasteabi plaanis. **Seetõttu on oluline suurendada loomemajanduse ja kultuuri taastamiseks vahendeid Euroopa Liidu vahenditest** – sh 2021–2027 Euroopa struktuurivahendite fondist ning Õiglase Ülemineku Fondist.

Käibemaks. Muusikaettevõtluse kiiremaks kriisist taastamiseks on tarvis **kogu väärtusahelat horisontaalset läbivat meetet**, mis ühelt poolt aitaks tagada väiksemate tegijate jalule aitamise, teisalt suurendaks nii väiksemate kui ka suuremate korraldajate rahvusvahelist konkurentsivõimet; vaid nii saab peatada trendi, kus suurkontserdid kolivad soodsama maksukeskkonna tõttu näiteks Läti, kus kontserdipiletitele käibemaksu ei rakendata. Käibemaksuäär tõsteti praegusele tasandile möödunud majanduskriisi ajal ning see vähendas oluliselt kogu sektori konkurentsivõimet pea terveks kümnendiks. Muusikaettevõtlus saavutas konkurentsivõime taas paar aastat tagasi, kuid selle arengu on

täielikult läbi lõiganud uus kriis. Nagu Euroopa Parlamendi resolutsioon taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi puhul välja toob on 40% turismist seotud kultuurireisidega, mistõttu on oluline tagada loomemajanduse taastamiseks sobiv keskkond, mis ühelt poolt tagab sektori enda taastumise, teisalt soodustab ka turismisektori taastumist. Sarnaselt on käitunud Suurbritannia, alandades teatri- ja kontserdipiletite käibemaksu lühiajaliselt 5%-le.